

บทที่ 2

เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามรายละเอียดดังนี้

การบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับนักเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเล็งเห็นว่านักเรียนคือบุตรธิดาของตนเอง พร้อมทั้งจะให้ความรักความอบอุ่น เข้าใจ เอาใจใส่ทุกข์สุขของนักเรียน คอยชี้แนะให้นักเรียนทำแต่ความดี ให้อย่างเอาใจใส่ศึกษาเล่าเรียน ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ สรรเสริญเมื่อผู้ใดทำความดีและต้องลงโทษเมื่อมีการกระทำความผิด ดังคำกล่าวที่ว่า "อุ้มชู ดูแล ช่วยเหลือ เมตตา" โดยมุ่งหวังที่จะปลูกฝังนักเรียนให้เป็นคนดีมีความรู้ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างดีมีความสุข และมีประโยชน์ต่อสังคม

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพัฒนา

จากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2538 อาศัยอำนาจตามข้อ 13 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพัฒนา นักเรียนพัฒนาเพราะการเรียน ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ดังนี้

1. ลงทะเบียนเรียนครบ 2 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.50 สถานศึกษาให้พัฒนา
2. ลงทะเบียนเรียนครบ 4 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.75 สถานศึกษาให้พัฒนา
3. ลงทะเบียนเรียนครบ 6 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.90 สถานศึกษาให้พัฒนา

4. เรียนตามปกติ สอบแก้ตัว เรียนซ้ำ เรียนแทนรายวิชาที่สอบตกครบ 6 ภาคเรียน ยังไม่เข้าเกณฑ์การจบ สถานศึกษาให้พ้นสภาพ (คู่มือนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย, 2540, หน้า 7)

ความสะดวกในการเดินทางมาเรียน

วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย เป็นสถานศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ในตัวจังหวัด บริเวณหน้าวิทยาลัยไม่มีรถโดยสารผ่าน ผู้ศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่อยู่ต่างอำเภอ และเดินทางมาเรียนโดยรถประจำทาง ใช้เวลาเดินทางมาเรียนประมาณ 2 ชั่วโมง และเมื่อนักเรียนถึงสถานี่นั้นแล้วยังต้องเดินทางมายังวิทยาลัยอีกทอดหนึ่งด้วย และถนนบริเวณหน้าวิทยาลัยเป็นแบบรถเดินทางเดียว จึงทำให้นักเรียนใช้เวลามากเกินไปในการเดินทางมาเรียน อาจทำให้นักเรียนเกิดการอ่อนเพลียอันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนหนังสือได้เต็มที่

การรับนักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษา สุดใจ เหล่าสุนทร (2505, หน้า 53) ได้กล่าวถึง การคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนอาชีพ ควรมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. มีสติปัญญาสูงพอเหมาะกับอาชีพนั้น และต้องมีความต้องการประกอบอาชีพนั้น ๆ
2. มีความถนัด เหมาะสมกับอาชีพที่ต้องการจะเรียน
3. มีความสนใจ และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนั้น ๆ
4. ต้องมีโอกาที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ
5. มีโอกาสที่จะเรียนจนสำเร็จ

สำหรับการรับนักเรียนเข้าสู่อาชีวศึกษานั้น ควรมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

1. ความสนใจ เป็นตัวประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้เรื่องใด ๆ ดังนั้นในการพิจารณาเลือกผู้สมัครเข้าเรียน จะต้องดูความสนใจที่แท้จริงที่มีต่อการเรียนรู้ทางวิชาชีพและเทคนิค
2. ความถนัด บุคคลจะมีเพียงความสนใจแต่ไร้ความถนัด จะมีผลต่อความไม่ประสพผลสำเร็จในการเรียนรู้ด้านอาชีพและเทคนิค การขาดความถนัดทำให้ผู้เรียนต้องใช้ความพยายามและทุ่มเทในการฝึกปฏิบัติมากกว่าคนที่มีความถนัด
3. ความสามารถ เป็นสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และสามารถสร้างเสริมได้ภายหลัง

4. เจตคติ เป็นสิ่งที่ตัดสินหรือชี้ขาดได้ยากที่สุด เพราะมีตัวแปรหลายอย่างที่ทำให้เจตคติดีหรือไม่ดีต้องงานอาชีพขึ้นได้ เช่น การเอาใจใส่ ทุ่มเท ของครูผู้สอน เป็นต้น

สติปัญญา คือ ความสามารถในการคิด ค้นหาเหตุผล คิดได้เป็นเรื่องเป็นราวและสามารถสื่อความหมาย หรือแสดงออกให้ผู้อื่นได้เข้าใจทะลุปรุโปร่ง สติปัญญาอาจดูได้จากผลการเรียนที่ผ่านมาแล้ว โดยคาดคะเนว่า หากเรียนต่อไปจะได้หรือไม่

นักเรียนที่มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาที่ได้เรียนจะประสบผลสำเร็จในการเรียนน้อยกว่านักเรียนที่เลือกเรียนวิชาที่ตนชอบและถนัด

ในขณะที่ พชวน แก้วพรัตน์ (2528, หน้า 11) กล่าวว่า สุขภาพหรือลักษณะของร่างกายมีส่วนสำคัญในการเลือกอาชีพ โดยพิจารณาว่ามีความเหมาะสมกับลักษณะงานอาชีพเพียงใด เช่น เรื่องของสายตาดูต้องไม่บอดสี หรือความผิดปกติของร่างกายที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียน

ทัศนคติต่อวิชาชีพ

การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพนั้นย่อมทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพหรือสามารถหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนได้ ดังที่ สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์ (2527, หน้า 4) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ คือความต้องการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ โดยที่ผู้เรียนมีความมุ่งหวังที่จะเรียนเพื่อนำเอาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต

ความชอบ ความพอใจ หรือการสนใจในงานอาชีพนั้นมีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก หากนักเรียนชอบหรือพอใจกับแผนกวิชาที่ได้เลือกเรียนแล้วผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจะสูง เนื่องจากเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม ซื่อสัตย์ ทุจริต มีระเบียบวินัย อดทน ประหยัด หมั่นเพียร เพื่อใช้ประกอบอาชีพในอนาคต กรมอาชีวศึกษา (2527, หน้า 4)

ดังที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2523, หน้า 77-79) นักเรียนที่มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพที่เรียน การไม่ชอบวิชาที่เรียนหรือเลือกเรียนวิชาชีพไม่ตรงกับความสนใจหรือไม่ตรงกับความถนัดของตนเอง และรู้สึกว่าการเรียนไม่ได้รับการยกย่องเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เรียนไม่สำเร็จจนต้องออกกลางคัน

ครูอาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอน มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ดังที่ สุชาติ ศิริสุขไพบูรณ์ (2527, หน้า 23) ได้กล่าวไว้ว่า "ปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนอย่างหนึ่ง คือ ค่านิยมในตัวผู้สอน ผู้สอนที่มีประสบการณ์อาจสอนได้สนุกสนานหรือผู้สอนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคมดี หรือมีความประพฤติเป็นที่ประทับใจ เป็นที่เคารพรักของผู้เรียนจะเป็นตัวอย่างที่ผู้เรียนอยากจะเอาตามอย่าง

ในปัจจุบันคนส่วนใหญ่เข้าใจว่า ครูอาจารย์มักไม่เข้าใจหน้าที่ของตนเอง ไม่เอาใจใส่ งานสอน ทำให้สอนเด็กไม่ดีเท่าที่ควร สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กเรียนไม่ดีไปด้วย ดังนั้นจึงขอกล่าวถึง ลักษณะของครูที่ดีที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็ก 11 ประการ ดังนี้

1. ตรงเวลา ไม่มาสายหรือกลับก่อนเวลา ไม่โอ้อ้อเวลาเข้าห้องสอน
2. มาทำงานเป็นเนืองนิตย์
3. เตรียมการสม่ำเสมอ
4. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน เช่น การแต่งกาย การพูดจา และกิริยามารยาท
5. เมื่อได้รับมอบหมายงานก็ทำงานนั้นได้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว
6. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และไม่ก้าวล่วงงานคนอื่น
7. ทำงานให้เป็นพหุสูตรเพื่อให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลก
8. ไม่ถือเอาถือเรา มีความสามัคคีกลมเกลียวในคณะครู
9. มีจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีครูสภา
10. ประจบหน้าสถานศึกษาด้วยการทำงานในหน้าที่ไม่สอพลอ
11. ช่วยงานพิเศษของสถานศึกษาใน ๓ บ้าง

สุวรรณ เนตยากร (2520, หน้า 10) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับขอบเขตหน้าที่และลักษณะที่พึงประสงค์ของครู พบว่า

1. ครูควรมีความยุติธรรม
2. ครูควรมีหน้าตาเข้มแข็งแจ่มใส
3. แต่งกายสุภาพ

4. วาจาไพเราะและสุภาพ
5. มีลักษณะ เป็นผู้นำ
6. ตรงต่อเวลา
7. มีความรับผิดชอบ
8. มีมนุษยสัมพันธ์
9. รู้จักควบคุมอารมณ์
10. มีเหตุผลและศรัทธาในอาชีพครู
11. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความสูญเสียทางการศึกษา

อนันต์ กรแก้ว (2525, หน้า 66) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องอย่างยั้งต้องเริ่มต้นด้วยการทำให้การศึกษาแก่บุคคล การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตและสังคม มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความสูญเสียทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นความล้มเหลวของระบบ เพราะ เป็นการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า จุดประสงค์สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาในปัจจุบันคือการผลิตกำลังคนของชาติให้มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ สติปัญญา รู้จักคิดเป็นทำเป็น เพื่อให้สามารถพึ่งตนเอง เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศได้ ยกเว้นความล้มเหลวของการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษานั้นไม่สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคมได้ เห็นได้จากแต่ละปีรัฐบาลได้ทุ่มเทเงินงบประมาณอย่างสูงเพื่อมุ่งหวังให้เยาวชนมีการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดี สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวตามอัธยาศัย

การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

อรนุช บุญนก (2526) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า การมองไม่เห็นประโยชน์ของสาขาวิชาที่เรียนและหากประกอบอาชีพที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนจะไม่มีเกียรติ มีรายได้ค่อนข้างน้อย ต้องทำงานหนัก ผู้ปกครองไม่สนับสนุนการเรียน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

ส่วน เสาวคนธ์ จันทภูมิ (2529) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ระหว่างปีการศึกษา 2524-2527 พบว่าสาเหตุของการลาออกกลางคันของนักศึกษาได้แก่ สอนตกบางรายวิชา

ในขณะที่ ดิเรก สุวรรณฤทธิ์ (2535, หน้า 131) ได้ศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่สอบเข้าเรียนได้เอง นอกจากนักเรียนแผนกอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้าเรียนโดยสอบเข้าเรียนได้เอง และมีผู้ฝากเข้าเรียนในปริมาณใกล้เคียงกัน นักเรียนแผนกช่างเชื่อมและโลหะแผ่น แผนกคหกรรม แผนกอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้าเรียนในแผนกที่ตรงและไม่ตรงกับความต้องการในปริมาณใกล้เคียงกัน

ด้านสาเหตุการออกกลางคัน ตามความเห็นของนักเรียนคือ วัสดุฝึกงาน เครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกงานไม่เพียงพอ ขาดที่ปรึกษาด้านการเรียน ความรู้ที่ได้รับไม่สัมพันธ์กับการประกอบอาชีพพร้อมปฏิบัติงาน และห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่พอใจต่อผลการเรียน เพื่อนนักเรียนเกเร การปกครองของวิทยาลัยเข้มงวด อุปกรณ์และสนามกีฬาไม่เพียงพอ

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สถานศึกษาต้องให้ความสนใจ และเร่งปรับปรุงแก้ไข มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา จากการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีหลายสาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน จึงทำให้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา การพัฒนาของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย